

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argentelie Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

XXV. De libertatibus ecclesiæ Gallicanæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

C A P. XXV.
DE LIBERTATIBUS ECCLESIAE
GALLICANAE.

I.

S ED omnium gentium christianarum Fran- Unde
ci, veteris libertatis ecclesiasticæ tenacif- Francis
mi custodes & propugnatores, innovationibus, plures
a canonum doctoribus transalpinis, præsertim quam
inde a schismate Avenionensi introductis, acer- aliis, li-
rime resisterunt. Liberalium artium studium bertates.
a Caroli M. temporibus per nongentos & quod
excurrit annos perpetuo in Francia conserva-
tum; cana monarchiæ antiquitas; regum no-
strorum, qui omnes fuere Catholici, pietas
& cum annis aucta potentia, majus nobis ad
tuendam libertatem subsidium, quam ceteris
nationibus, quæ his prærogativis gloriari ne-
queunt, attulere.

II. OMNES autem libertates nostræ harum
his duobus veluti cardinibus vertuntur: I. quod duo veluti
potestatem a Christo ecclesiæ concessam mere cardines;
spiritualem, nec ullo modo directo sive per
obliquum ad res hujus sæculi trahendam con-
stat. II quod plenitudo potestatis, quæ penes
pontificem tamquam caput ecclesiæ est, est
præscripto canonum ab universa ecclesia re-
ceptorum exercenda, ipseque pontifex judicio
concilii universalis, in casibus a concilio Con-
stantiensi¹ expressis, obnoxius est. Has pro-
positiones clerus Francicus Parisiis an. 1682,
congregatus solemniter agnovit, tamquam

veterem ecclesiæ Gallicanæ doctrinam. Ex iis autem quot conclusiones elicueris, tot libertatis nostræ momenta habebis.

1) sess. 4. & 5.

1. eccle-
siæ pote-
statem ef-
se mere
spiritua-
lem.

quæ inde
conclu-
siones?

III. QUUM Christus ecclesiæ suæ potestatem dedit, ea unice res spirituales respicit, uniceque refertur ad salutem æternam. Ergo ad sæcularia negotia detorqueri non debet, ipso domino reclamante & proclamante: *Regnum meum non est de hoc saculo*¹. *Reddite Cesari, quæ sunt Cesaris, & DEO, quæ sunt DEI*². Itaque *omnis persona vivens potestatibus supereminens subdita esto. Non est enim potestas, nisi a Deo; quæ autem sunt potestates, a Deo ordinatæ sunt. Igitur qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit*³. Ex quibus Pauli verbis sequentes conclusiones pronò alveo fluunt. Rex potestatem suam sæcularem habet a solo Deo: de juribus suis solos illos audit, quos ipse iudices instituit: de administratione regni nemo jure postulare potest, ut rationem reddat⁴. Et licet potestati clavium subjectus sit, qua peccator; ea tamen non minuitur potestas ejus, qua regis. Nos detestamur doctrinam sequiorum Theologorum, qui potestatem clavium per obliquum ad res sæculi detorquentes, principem excommunicatum e solio deturbari, subditos fidei sacramento solvi, regnaque aliis donari posse crediderunt⁵. Contra credimus, hanc doctrinam sacræ scripturæ & exemplo veterum christianorum adversari, qui sine repugnantia principibus hæreticis, infidelibus, tyrannis, morem gesserunt, licet factis validi ad sui defensionem⁶. Denique hanc doctrinam reipublicæ tranquillitatem subver-

eleemofynarum petere, nec a clero mutui vel alio titulo exigere permittitur, nisi rege iubente & consentiente clero¹. Bonorum immobilium alienationes Ecclesiasticis Papa permittere nequit, nisi legibus regni conformes sint². Multo minus audiretur, si alienationem imperaret, invitis clericis. Nam bona Deo consecrata non desinunt esse temporalia, quæ ut conserventur publice interest. Similiter personæ Deo consecratæ non exuunt naturam hominum, non civium, regi & potestati sæculari in temporalibus subditorum, licet insignia a principe habeant privilegia: quorum abusu nimiaque extensione majestas impeteretur. Inde ecclesiastici, qui regi a sacris vel consiliis sunt, privilegio clericali tantum ratione functionum sacrarum a regis jurisdictione exempti censentur³. Inde clerus sine venia regis conventus agitare nequit⁴. Inde nullus episcopus, etiam a pontifice vocatus, sine venia iter e regno suscipere potest⁵. Nam & episcopi nostri ob eminentem dignitatem & maximos reddituum proventus magnum in republica momentum trahunt; & papa, qua magnæ Italiæ partis dominus, est princeps extraneus, cujus consilia a salute Franciæ quam longissime abesse possunt. Inde denique nemo extraneus vel beneficium possidere, vel monasterium regere potest⁶. Tot conclusiones e priore propositione de ecclesiæ potestate ad sæcularia non extendenda derivare libuit.

1) *ibid.* c. 22. 25. 2) c. 40. 3) c. 27.

4) c. 11. 5) c. 19. 6) c. 30.

s. pote.

VI. ALTERA propositio de potestate

Papæ, canonum decretis circumscripta, niti-
 tur auctoritate Christi & D. Petri. Ille, *Reges,*
 inquit, *nationum dominantur iis, & qui pote-*
statem habent in eas, benefici vocantur. Vos au-
*tem non sic*¹. Hic ad pastores: *Pascite gregem*
DEI, non ut dominantes clero, sed exemplum
*facti gregi ex animo*². Quibus docemur, re-
 gnum clericale non esse imperium despoticum,
 cui stet pro lege voluntas pontificis; sed re-
 gnum caritatis, in quo potentia rationi viam
 sternit, quoad inferiores officium faciunt, re-
 condita, sed ebulliens emicansque super omnia,
 ut errantes refractariosque compellat ad offi-
 cium. *Vitiis,* inquit Gregorius³, *dominan-*
*dum, non hominibus*⁴.

statem
pontificia
in factis
non esse
absolu-
tam;

sed ad ca-
nones ad-
strictam.

1) *Luc. XXII. 25.* 1) *1. Petr. V. 3.* 3) *Pastoral.*
part. 2. c. 6. l. 1. ep. 24. l. 2. ep. 37. 4) *Preuv. c. 12.*

VII. NOS igitur Franci pro jure ca-
 nonico non omnes promiscue canones, sed eos,
 qui a tota ecclesia recepti, vel in conciliis Fran-
 cicis conditi sunt, veteresque ecclesiæ Gallica-
 næ consuetudines agnoscimus. Agnoscimus ita-
 que totum corpus canonum ecclesiæ Romanæ
 a Carolo M. reportatum, post longa oblivione
 sepultum. Agnoscimus canones a Gratiano col-
 lectos, quantum per se valent, quum nullam
 eis auctoritatem compilatoris conciliare possit
 industria. Agnoscimus decretales non solum
 quinque librorum; sed & plures in sexto & in
 Clementinis, quæ nec libertatibus nostris, nec
 regiis edictis, nec consuetudinibus regni ad-
 versantur; quo ipso saltem dimidiam earum
 partem expungimus. Recentiores constitutio-
 nes multo minus auctoritatis inter nos habent¹.
 Ratione conciliorum œcumenicorum distin-

qui cano-
nes in
Francia
recepti

guendæ sunt res *fidei & disciplinares*. Qui illis *fidem* suam non addicit, hæreticus est. *Disciplina* autem æque ubique recepta non est. Omni tempore singulis ecclesiis veterum consuetudinum conservatio permilla fuit. Quare nemini mirum, nos concilium Tridentinum legitimum ac œcumenicum agnoscere; disciplinam tamen spernere: quamquam, ut dicam quod res est, cleri plura acta exstant, quibus eam expetiillè constat.

1) *Preuv. c. 14.*

qui non ?

VIII. QUAMOBREM recentioribus pontificum constitutionibus inde a CCC. annis emissis nos ultra id, quod usu recepimus, obligari non credimus. Inde cancellariæ Romanæ regulæ, præter tres vel quatuor, in Francia exstant. Inde bullæ pontificiæ, si ordinarias, quibus provisiones continentur, excipias, in Francia neque publicantur, neque executioni dantur, nisi a rege imperatæ & in senatu examinatæ^r. Inde nec censuris bullæ *in cœna domini*, quam papa quotannis die Viridium fulminat; nec congregationis S. officii, h. e. inquisitionis Romanæ decretis; nec congregationis, quæ indicem librorum prohibitorum adornat; nec ceterarum congregationum, quas papæ abhinc C. annis consilii causa cum in spiritualibus, tum in secularibus instituerunt, auctoritatibus movemur: quas veluti gravium doctorum consultationes reveremur; non ut iudicum sententias reformidamus. Inde dispensationes contra jus divinum & naturale, contra decreta canonum, qui dispensationes prohibent, contra consuetudines & statuta ecclesiarum particularium a sede apostolica confirmata, nullas

admittimus. Inde non ferimus, ut papa, instantiarum ordine turbato, appellationes, omisso medio, admittat; causas a prima instantia evocet; partes Romam citet ad proseguendas lites Romam devolutas. Equidem in collatione beneficiorum maxime novo juri collum supposuimus, indulsumque papae praeventionem aliaque concordato inserta: quorum tamen plura oblivioni tradimus, veluti reservata, quae concilio Tridentino dispuncta sunt, aliasque innovationes eodem concilio abolitas, procul habemus, ipsamque collationem pluribus conditionibus, quae alibi ignorantur, restrinximus. Non enim ferimus, ut papa extraneis in Francia vel beneficium conferat, vel adsignet pensionem, quod in Hispania invitis regni legibus audet. Non potest sine regis clerique consensu augere taxas beneficiorum, nec in beneficiis minoribus bullas nobis obtrudere, simplicibus signaturis, quae minus sumtuosae sunt, imperiendis².

1) *Præuv. c. 10.* 2) *ibid.*

IX. EN summam libertatum nostrarum ad duas illas propositiones reductarum, de potestate ecclesiastica mere spirituali & ad normam canonum exercenda. Inde tamen nequam inferendum, nullas inter nos vigere consuetudines, veteris sanctitatis disciplinae adversas: quas ipso hoc compendio non celavimus. Earum quaedam, consensu ecclesiae & regio jussu receptae, instar habere possunt privilegiorum: ceterae inter vitia numerandae, quae per temporum injuriam expurgari non potuere. Interim tamen certum est, Franciam inter tot novissimorum saeculorum procellas disciplinae

nec tamen
Francia
prorsus
est libera.

ecclesiasticae robora fidelius ceteris regnis omnibus conservasse.

DE REBUS CLERI GALLICANI
COMMENTARIUS.

I.

Cleri
olim im-
munitas

PRINCIPES Christiani, diversas ecclesiae immunitates indulgentes, fundos non liberarunt antiquis obligationibus, quibus subiecti erant. Terras ecclesiae, aequae ac ceteras, tributa pendisse, agnoscit Ambrosius¹. Reges nostri Carolingici constituerunt, ut quaelibet ecclesia *unum mansum* omni onere ac tributo liberum possideret; de ceteris autem dynastis debita penderet². Post vana in ecclesiam irrepsit persuasio, terras ecclesiasticas plane liberarum volentium³, ne deterioris conditionis essent, quam terrae sacerdotum Aegypti tempore Iosephi⁴. Concilio Lateranensi an. 1179. Alexander III. sub poena excommunicationis consulibus & civitatum rectoribus praecepit, ne qua clericos ad onera publica adstringerent; permisit tamen episcopis & clericis urgente necessitate vel insigni utilitate suadente sponte reipublicae succurrere⁵. Idem concilio Lateranensi an. 1215. decrevit Innocentius III. adjecitque, ne voluntarium quidem subsidium a clero, inconsulto pontifice, offerri posse⁶.

1) C. 11. q. 1. c. 27. 28. C. 23. q. 8. c. 21.

2) Conc. Vornat. c. 50. 23.

3) C. 3. q. 8. c. sancitum 25. 4) Gen. XLVII. 26.

5) C. 4. X. de immun. eccl. 6) C. 7. eod.

minuitur
imperatis
decimis,

II. EXPEDITIONES autem cruciatae praediis ecclesiasticis insignia onera conciliarunt. Quum Philippus Augustus cum Richardo

do